

Restaurování pěchotního ohňometu

13.7.2026 - Martin Pojer | Vojenský historický ústav Praha

Do restaurátorských dílen naší instituce se dostávají nejen předměty uložené v depozitáři vyžadující odbornou péči ale také nejnovější akvizice které vyžadují před uložením konzervátorský či restaurátorský zásah. V tomto případě se jedná o sovětský lehký pěchotní ohňomet LPO-50 (ЛПО-50).

Lehký pěchotní poválečný ohňomet LPO-50 (ЛПО-50) sovětské konstrukce nahradil ve výzbroji rudé armády dříve užívané plamenometry ROKS-2 a ROKS-3 s tím že přejal koncepci svých předchůdců. Ta spočívala v potřebě zamaskovat plamenometné jednotky mezi normálním vojskem, proto plamenometry ROKS z dálky připomínaly standartní sovětské opakovací pušky Mosin-Nagant 1891/30, LPO-50 svou vzhledovou konstrukcí měla připomínat lehký kulomet, tomu napomáhala přítomnost dvojnožky. Dalším rozdílem byl fakt že zapalování zápalné složky, která byla pod tlakem a nacházela se ve třech kanystrech na speciálním batohu vojáka, se zapalovaly pomocí elektrického výboje. Zdrojem byly baterie v batohu které byly spojeny s tělem pomocí kabelu vedoucím podél gumové hadice pro zápalnou směs a vlastní bateriový článek který se nacházel v pažbě ohňometu. Na elektřinu bylo vše od spouštění až po zážeh.

Ohňomet byl ve službě až do doby kdy byl nahrazen systémem RPO Rys, neboli reaktivním pěchotním plamenometem Rys. Systému LPO-50 nebyl pouze v sovětské výzbroji, našel si cestu i do výbroje zemí mimo Varšavskou smlouvu, ukázal se také na bojištích ve Vietnamu či dokonce v Afghanistanu. Také Čínská Lidová Republika jej používala, zde pod označením Typ 74, kdy je své výbroji v malých počtech armáda používala ještě nedávno.

A samozřejmě LPO-50 si našel cestu i do výbroje Československé lidové armády a jejich plamenometných vojsk a to zavedením do výbroje v roce 1957. Zajímavostí, bohužel zatím nepodloženou, je to že podstatná většina ohňometů z výbroje ČSLA údajně pocházela z licenční výroby v Rumunsku.

Nyní k prezentovanému exempláři, jelikož nemá mnoho značení, dozvíme se jen že byl vyroben v roce 1956 s výrobní číslem A2217. Poté co dorazil do dílny byla jako první provedena fotografická dokumentace po které následovala opatrná demontáž. Demontována musela být i poutka pro ponosný řemen, stejně jako čepy které držely botku pažby pod kterou se nacházela baterie. Během demontáže bylo také možné se dostat do spoušťového mechanismu což bylo velmi zajímavé jelikož nikde v dosud publikované literatuře se při tvorbě tohoto článku nepodařilo najít detailní fotografie vnitřního uspořádání spoušťového ústrojí. Demontovány byly veškeré odstranitelné díly, což odhalilo velmi hrubou ale jednoduchou konstrukci ohňometu. Jedná se ve své podstatě pouze o silnou trubici okolo které jsou ohýbané plechy které jsou mosazí spájeny dohromady, ostatní díly jsou pohromadě drženy šrouby.

Po demontáži bylo třeba vyřešit rozsáhlou korozi která se nacházela po celém povrchu, který byl původně leštěný a brytnýrován. Místy byla koroze hloubková, jinde pouze vzdušná. Prvním krokem byla aplikace penetračního oleje pro změkčení korozních vrstev, po týdnu působení oleje na korozi byl povrch vytřen do sucha a přistoupilo se k šetrnému mechanickému očištění velmi jemnými ocelovými kartáči, tím se zajistí aby brytnýrováný povrch zůstal nepoškozen a došlo pouze k odstranění korozních produktů. V místech kde se nacházela hloubková koroze bylo potřeba použít roztoku taninu pro neutralizaci, zároveň tím bylo dosaženo adekvátní patinace s vhodným zabarvením a sjednocením s okolním povrchem. Samotným očištěním také prošly ostatní drobné části a jiné součástky. Například tři kovová ústí, která byla napadena jen vzdušnou korozí, dále bylo

potřeba odmastit řemen který byl obalený konzervační vazelínou. Řemen prošel důkladným mytím ve vroucí destilované vodě s neutrálním saponátem, takovým cyklem prošel minimálně 6x než se dosáhlo vhodného výsledku, následně byl ošetřen a připraven ke zpětné montáži. Další zajímavostí která prošla drobným čištěním byl bateriový článek který byl uložen v pažbě. Konstrukčně se jedná o 4 spojené nádobky které obsahovaly louh, toto ústrojí bylo uloženo v bakelitovém obalu. Podle značení na obalu můžeme usuzovat že se jedná o původní článek který k tomuto ohňometu patřil od výroby jelikož nese stejný rok jako pouzdro na kterém je rok 1956. Baterie prošla jen vnějším čištěním a nebyla rozebírána ale poznání její konstrukce bylo vzrušující.

Po dokončení čištění a konzervace ostatních částí, bylo možno ohňomet opětovně složit do původního stavu. Nakonec byl ohňomet řádně nakonzervován pro dlouhodobé uložení v depozitáři, kam bude putovat po řádném zanesení předmětu do sbírky a příslušného fondu kurátorem. Tento ohňomet spadá do fondu číslo XVIII. Chemický materiál. Manuál k němu si můžete prolistovat na tomto odkazu.

Martin Pojer, restaurátor VHÚ Praha

<https://www.vhu.cz/restaurovani-pechotniho-ohnometu>